

Fotel na ca?e ?ycie

POÄNG to ikona szwedzkiego wzornictwa, cho? wcale nie pochodzi ze Szwecji, a nawet nie ze Skandynawii. Zaprojektowa? go Japo?czyk Noboru Nakamura.

Fotelowi POÄNG w?a?nie stukn??o 40 lat, a nadal jest w sprzeda?y i zyska? miano jednego z najwi?kszych handlowych sukcesów IKEA. Jest te? najlepiej sprzedaj?cym si? fotelem IKEA, a najprawdopodobniej tak?e najlepiej sprzedaj?cym si? fotelem na ?wiecie. Ju? ponad 30 milionów jego egzemplarzy znalaz?o swój dom, niekiedy w odleg?ych zak?tkach ?wiata. Nakamura si? z tego cieszy i nape?nia go to dum?.

Jak g?osi legenda, Noboru Nakamura stawi? si? bez zapowiedzi w siedzibie IKEA w Älmhult na po?udniu Szwecji w 1973 roku. Chcia? od kuchni pozna? skandynawski design. Nakamura podobno czu? si? w IKEA „wyj?tkowo”, czytaj „samotnie”. A? w maju 1976 roku zapuka? do niego Lars Engman, nowy projektant w IKEA, z propozycj?, by po??czyli si?y i razem pracowali. Engmanowi polecono, by „zrobi? co?”. Nie bardzo wiedzia? jednak, co. Nakamura te? nie mia? pomys?u. Mo?e fotel? – rzuci? Engman. I tak w 1977 roku powsta? POEM (POEMAT), fotel z warstwowo klejonej, gi?tej brzozy, od 1992 roku znany jako POÄNG (PUNKT, PUENTA). Nowa nazwa mia?a lepiej oddawa? zmiany, które wówczas wprowadzono. Stabilizuj?ce mebel stalowe rurki zast?piono sklejk?. Od tego momentu konstrukcja w ca?o?ci jest drewniana i l?ejsza. Do minimum zredukowano te? odpady produkcyjne. Najwa?niejsze by?o jednak przystosowanie fotela do transportu w kompaktowych, p?askich paczkach. Wcze?niej na palecie mie?ci?o si? ich 12, dzisiaj 26. W efekcie fotel jest dzisiaj o 21% ta?szy ni? w 1977 r. (kosztuje od 349 z? w pokryciu z tkaniny do 989 z? w skórze licowej w pe?ni barwionej), a jego produkcja i transport s? bardziej zrównowa?one.

POÄNG w prostej linii wywodzi si? od fotela model nr 31 Aalto (obecnie oznaczanego jako 42) z 1932 roku. To tak zwane krzes?o zawieszane. Takie, które zamiast na czterech nogach wspiera si? na ramie – wst?dze przechodz?cej od oparcia wzd?u? siedziska w dó? i tworz?cej z przodu jakby dwie nogi i zamieniaj?cej si? w p?ozy, by zamkn?? p?tl? z ty?u. Wygl?da jakby siedzisko faktycznie by?o zawieszane w powietrzu. Wynalezienie tego typu konstrukcji zawdzi?czamy modernistom, pierwsze modele pochodz? z lat 20. ubieg?ego stulecia i by?y wykonywane ze stalowych, polerowanych rurek lub gi?tej sklejki.

Alvara Aalto odrzuci? stalowe rurki jako k?óc?ce si? z humanistycznymi warto?ciami. Nakamura i IKEA poszli w jego ?lady. Stworzyli mebel w cenie nie do pobicia, o ró?nych wersjach (na biegunach, a dawniej tak?e obrotowy, nowo?ci? jest szezlong) i w ró?nych obiciach. Ma wysmuk??, ergonomiczn? lini?, tapicerowane siedzisko i oparcie oraz zag?ówek. By komfortowo si? wyci?gn??, jest jeszcze podnó?ek. Odk?d IKEA wypu?ci?a tak?e POÄNG dla dzieci, faktycznie jest

to fotel na całe życie. Tak jak zakładał Nakamura i Engman. Ingvar Kamprad, założyciel IKEA, wyznał kiedyś w wywiadzie dla brytyjskiego „The Guardian”: „Mam jeden [POÄNG] od 32 lat. Moja żona uważa, że powinienem kupić sobie nowy, gdy obicie jest już wyściechtane. Konstrukcja ma jednak jak nowa”.

Noboru Nakamura urodził się w 1938 roku w Hokkaido Eniwa, obecne Sapporo. Od 1956 r. pracował w dziale rozwoju produktów z drewna w firmie Kamikawa. Zaczynał więc w hali fabrycznej, poznając procesy produkcyjne, a nie jako projektant. Do Szwecji przyjechał dzięki pomocy kolegi, pana Kawakami, w 1969 r. Studiował projektowanie mebli w Szkole Inżynierskiej Carl Malmsten w Lidingö w Sztokholmie (obecnie należącej do Linköping University). Zanim trafił do IKEA, współpracował ze szwedzkim projektantem Sture Engiem oraz biurem projektowym GIP & Quvist. Poza POÄNG Nakamura zaprojektował dla IKEA jeszcze fotele HJO o konstrukcji z chromowanych rurek oraz BIRKA.

Do Japonii Nakamura wrócił w 1978 roku i otworzył własne studio projektowania mebli Nacka. Lars Engman przez 31 lat piastował stanowisko dyrektora do spraw wzornictwa IKEA. Przyjaźni między panami przetrwała do dziś.